

Fredericia, den 9. juli 2020

Vedr. høring over udkast til bekendtgørelse om krav om etablering af målrettede efterafgrøder i planperioden 2020/2021

Tak for muligheden for at komme med bemærkninger til bekendtgørelsen, jeres J.nr. 20-1260-000001.

Indledning

Som vi gentagne gange har nævnt, er vi meget imod, at der indføres obligatoriske krav om målrettede efterafgrøder. Et obligatorisk krav kræver en mere dybdegående dokumentation for, at indgrebet er nødvendigt, end der indtil nu er lagt frem. Hvis der ikke er en klar dokumentation for nødvendigheden af et obligatorisk krav, og indgrebet desuden foretages uden kompensation, er der tale om ekspropriation i strid med ejendomsrettens ukrænkelighed, jf. bl.a. Grundlovens § 73.

Stor usikkerhed i indsatsbehovet

Med gennemførelsen af de første vandmiljøplaner faldt udledningen med ca. 50 % frem til omkring 2007/2008. Herefter har det vist sig umuligt at sænke udledningen yderligere. De seneste mindst 10 år har status været stort set uændret. Det vil sige, at de reducerede kvælstofkvoter med 15-20 % under økonomisk optimum ikke har sænket udledningen, og at Landbrugspakken til gengæld heller ikke har øget udledningen. Ingen af de mange tiltag, som myndighederne de seneste 10 år har krævet af erhvervet, har altså reduceret kvælstofudledningen. Det kan formentlig også være det samme, fordi landbrugets nitrat ikke spiller den skurkerolle som ministeriet antager.

Alligevel retter erhvervet ind og gør alt, hvad der kan gøres, for overholde de mange krav, selvom erfaringen viser, at modelberegningerne skyder ved siden af målet gang på gang. Selv den seneste tredobling af de målrettede efterafgrøder med urimeligt kort varsel er landbruget få procentpoint fra at være i mål med.

Landbruget har gjort en kæmpe indsats og tilmeldt 370.000 ha. frivillige målrettede efterafgrøder, og Ministeren vælger så at "kvittere" med et obligatorisk krav på 12.500 ha. uden kompensation. Ministeren er tydeligvis ikke gjort bekendt med den store usikkerhed, der ligger i beregningerne for den målrettede regulering. Det virker absurd at kræve etablering af obligatoriske efterafgrøder i nogle områder, når over 1.000 ansøgerne har fået afslag pga. overansøgning i andre områder, fordi regnearket opererer med kommatl fra en beregning med en enorm usikkerhed. Det er virkelighedsfjernt bureaukrati, når det er værst.

Udfordring i forhold til vintersæd

Hvis der regnes på efterafgrødekravet, bliver det tydeligt, at landbruget ikke kan komme i nærheden af at opfylde kravet uden at reducere sit areal med vintersæd.

At reducere arealet med vintersæd, er i dén grad kontraproduktivt i forhold til målet om at opnå et bedre vandmiljø. Det er blevet slået fast flere gange, at det, der har betydning for vandmiljøet, er udledningen af næringsstoffer om foråret og om sommeren. Hvis man vil reducere udledning om foråret, er det ikke ved at fjerne vinterafgrøderne. De står og er klar til at opsuge det kvælstof, der mineraliseres, når jordtemperaturen begynder at stige i det tidlige forår. Der går lang tid, inden vårafgrøderne har et rodnet, der bare tilnærmelsesvist er så udviklet som vinterafgrøderne. Det kan desuden ikke undgås at have sort

jord om vinteren, når så stor en mængde vinterafgrøder skal erstattes af vårafgrøder, hvilket tæller i negativ retning for kvælstofudledningen.

Mange landmænd ender derudover med at skulle reducere deres kvælstofkvote, fordi det af vejrmæssige årsager ikke har været muligt at etablere efterafgrøderne inden fristen. En reduktion af kvælstofkvoten er ikke hensigtsmæssigt, hvis afgrøderne skal hive mest muligt CO₂ ud af luften for at lagre den som humus i jorden. Forskningen peger desuden på, at det mindst virksomme middel er begrænsninger af netop handelsgødning på overfladen. Inden landbrugspakken blev marginaludvaskningen nedsat fra 33 % til 18 % pga. ny viden. Dette er så vidt vides faldet til 17 % for nylig. Effekten på vandmiljøet ved indsatser på landbrugsarealerne er derfor meget lille sammenlignet med, at indsatser på arealfladen er økonomisk meget byrdefulde.

Spildevand, fosfor og organisk materiale

Man har valgt at stille yderligere krav til landbrugets brug af gødning i en tid, hvor man burde se lidt nærmere på udledningen af spildevand og dumpning af slam i vores nærmeste havmiljø. Ingen ved reelt hvor meget urensset spildevand rensningsanlæggene udleder – ikke engang rensningsanlæggene selv har et overblik. Dette har betydning i forhold til beregningen af landbrugets udledning af næringsstoffer. Det lægges nemlig til grund, at mængden af næringsstoffer til kystvande, der kommer fra landbruget, er den samlede udledte mængde fratrasket den mængde vi ved kommer fra rensningsanlæggene. Problemet er bare, at ingen ved hvor meget der kommer fra rensningsanlæggene og den ubekendte del fra rensningsanlæggene bliver derved landbrugets problem. I den ubekendte del fra rensningsanlæggene er der desuden en ikke uvæsentlig mængde af miljøfremmede og prioriterede stoffer, som ingen regering indtil videre har bekymret sig om, selvom hovedindholdet i vandrammedirektivet netop er stop for udledningen af miljøfremmede og prioriterede stoffer og krav om målinger for netop disse stoffer. Så længe ingen ved, hvad der bliver udledt af miljøfremmede og prioriterede stoffer, opnår vi aldrig god tilstand i vores vandmiljø.

I stedet for at fortsætte med at stille uforholdsmæssige store krav til landbrugets reduktion af næringsstoffer, ville det være klædeligt at begynde rydde op i alle de ubekendte faktorer, så vi har en mulighed for at nå miljømålene i vores vandmiljø. Den forudsatte reduktion i kvælstofudledningen som følge af det obligatoriske krav på 12.500 ha. efterafgrøder er så at sige en dråbe i havet i denne kontekst.

Med venlig hilsen

Maiken Bak Jensen

Jurist

Bæredygtigt Landbrug

mobil. +45 27 15 12 00

E-mail: mbj@baeredygtigtlandbrug.dk

Web: www.baeredygtigtlandbrug.dk